

**Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „O verificare a competitivității pentru a
construi o economie a UE mai puternică și mai rezilientă”**

(aviz exploratoriu)

(2023/C 100/11)

Raportor: **Christian ARDHE**

Coraportor: **Giuseppe GUERINI**

Sesizare	Președinția Consiliului Uniunii Europene, 30.6.2022
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru piața unică, producție și consum
Data adoptării în secțiune	10.11.2022
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	54/1/2
Data adoptării în sesiunea plenară	14.12.2022
Sesiunea plenară nr.	574
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	150/4/11

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE consideră că solicitarea Președinției cehe de a pregăti un aviz exploratoriu privind verificarea competitivității este de foarte mare actualitate. Având în vedere provocările actuale și cele care ar putea apărea pe viitor, CESE consideră că este extrem de important ca economia UE să devină mai competitivă. Recunoscând că piața unică și economia socială de piață a UE sunt cele mai mari atuuri de care UE dispune pentru realizarea creșterii economice și a bunăstării sociale, CESE solicită o verificare a competitivității pentru a sprijini întreprinderile, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea condițiilor de muncă, precum și creșterea economică durabilă și coeziunea socială.

1.2. CESE consideră că verificarea competitivității reprezintă o abordare menită să garanteze că aspectele legate de competitivitate sunt luate în considerare în mod adecvat în procesul decizional. Acest lucru necesită cunoștințe adecvate cu privire la impactul inițiativelor asupra competitivității și adoptarea unei atitudini prin care, la luarea deciziilor, să se țină seama de competitivitate.

1.3. CESE subliniază că verificarea competitivității ar trebui să constituie o componentă esențială a unui proces decizional echilibrat al UE și ar trebui aplicată în contextul oricărui proces de elaborare a politicilor și de legiferare de la nivelul UE. Ea ar trebui să acopere inițiativele legislative, legislația secundară, măsurile fiscale, strategiile și programele, dar și acordurile internaționale. De asemenea, ar trebui integrată în procesul semestrului european, întrucât politicile statelor membre sunt esențiale în acest sens.

1.4. Având în vedere că o evaluare solidă a impactului reprezintă baza factuală pentru o verificare a competitivității, este fundamental să se garanteze că evaluarea impactului asupra competitivității este obligatorie, eficace și pusă pe deplin în aplicare în fiecare etapă a procesului decizional. CESE apreciază orientările actuale și setul de instrumente pentru o mai bună reglementare, însă arată că, după cum a subliniat Comitetul de control normativ, este în mod evident nevoie de îmbunătățiri, mai ales în ceea ce privește punerea în aplicare a instrumentelor.

1.5. CESE este de părere că verificarea competitivității ar trebui să țină seama de impactul asupra întreprinderilor, ocupării forței de muncă și condițiilor de muncă la diferite niveluri, inclusiv în ceea ce privește costurile de conformare și alte efecte directe, efectele de multiplicare asupra lanțurilor valorice și efectele macroeconomice ulterioare ale acestora. În acest sens, ar trebui să se acorde atenție poziției competitive a întreprinderilor, luând în considerare marea lor diversitate în termeni de sectoare, dimensiuni și modele de afaceri, inclusiv întreprinderile din economia socială.

1.6. CESE consideră că este important să se acopere atât impactul pozitiv asupra competitivității, cât și cel negativ, cu scopul nu numai de a evita pierderile în materie de competitivitate, ci și de a îmbunătăți competitivitatea, acordând o atenție deosebită competitivității în ceea ce privește dezvoltarea de produse și servicii ale UE care să fie competitive pe piața mondială. Verificarea competitivității trebuie să țină cont de marea diversitate a întreprinderilor, dat fiind că ele pot fi afectate în moduri diferite.

1.7. Deși verificarea competitivității pune în principal accentul pe inițiative cu alte obiective primordiale decât îmbunătățirea competitivității, CESE invită Comisia să pregătească și o agendă specifică privind competitivitatea, cu principalul obiectiv pe termen lung de a îmbunătăți competitivitatea UE.

1.8. O agendă privind competitivitatea ar trebui să se bazeze pe economia socială de piață a UE și să pună accentul pe aspecte de bază precum piața unică și comerțul exterior, investițiile și accesul la finanțare, sistemele fiscale, cercetarea și inovarea, competențele și piețele forței de muncă, dar și MIMM-urile și dubla tranziție, ținând seama de cadrul privind dezvoltarea durabilă, în care aspectele legate de competitivitate sunt coerente cu obiectivele sociale și de mediu. Deoarece competitivitatea este legată și de aspectele sociale și de mediu, și este o problemă care privește pe toată lumea, reprezentanții partenerilor sociali și alți actori ai societății civile trebuie să fie implicați îndeaproape în pregătirea agendei, iar dialogul social trebuie să joace un rol esențial, astfel cum se evidențiază în Pilonul european al drepturilor sociale.

2. Context

2.1. Prezentul aviz este un răspuns la solicitarea Președinției cehe de a elabora un aviz exploratoriu al CESE în domeniul competitivității UE și al aspectelor de reglementare ale legislației UE pentru întreprinderile din UE. Tema sa este o verificare a competitivității pentru a construi o economie a UE mai puternică și mai rezilientă. Președinția subliniază necesitatea de a reduce dependența strategică a UE și de a asigura o mai mare reziliență, precum și de a asigura deschiderea către exterior și competitivitatea întreprinderilor din UE.

2.2. Guvernul suedez a evidențiat, de asemenea, competitivitatea ca pe una dintre componentele direcției politice pe care o va adopta viitoarea Președinție suedeză a UE.

2.3. CESE a solicitat deja o verificare a competitivității în avizul său pe tema „Pregătiți pentru 55”⁽¹⁾, în care a afirmat următoarele: „În tranziția către o societate neutră din punct de vedere climatic, trebuie să punem în aplicare un model care să conducă la o economie prosperă. Dacă dorim ca UE să joace un rol de lider și să servească drept exemplu pentru restul lumii, ar trebui să ne propunem să definim modelul cel mai de succes – un model care să fie echitabil și durabil din punct de vedere economic, social și de mediu”. CESE a afirmat, de asemenea, că „toate propunerile legislative prezentate în cadrul inițiativei «Pregătiți pentru 55» ar trebui să facă obiectul unei verificări a competitivității, în conformitate cu principiile obiectivelor de dezvoltare durabilă, astfel încât să se înțeleagă bine toate implicațiile asupra întreprinderilor”. Înainte de aceasta, CESE a solicitat un test privind competitivitatea în avizul său privind uniunea piețelor de capital⁽²⁾.

2.4. De asemenea, în raportul Conferinței privind viitorul Europei (CoFoE) s-a solicitat ca noile inițiative de politică ale UE să facă obiectul unei „verificări a competitivității” pentru a analiza impactul lor asupra întreprinderilor și a mediului lor de afaceri (costul desfășurării de activități economice, capacitatea de inovare, competitivitatea internațională, condițiile de concurență echitabile etc.). Această verificare trebuie să fie în conformitate cu Acordul de la Paris, cu obiectivele de dezvoltare durabilă, inclusiv cu egalitatea de gen, și nu trebuie să aducă atingere protecției drepturilor omului, drepturilor sociale și ale lucrătorilor, și nici standardelor de mediu și de protecție a consumatorilor.

2.5. Recent, președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a declarat în discursul⁽³⁾ său că UE va introduce o verificare sistematică a competitivității în reglementările sale.

⁽¹⁾ Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Pregătiți pentru 55”: îndeplinirea obiectivului climatic al UE pentru 2030 pe calea spre atingerea obiectivului de neutralitate [COM(2021) 550 final] (JO C 275, 18.7.2022, p. 101).

⁽²⁾ Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – O uniune a piețelor de capital pentru cetățeni și întreprinderi – un nou plan de acțiune [COM(2020) 590 final] (JO C 155, 30.4.2021, p. 20).

⁽³⁾ Discursul pronunțat de președinta von der Leyen în cadrul sesiunii plenare a Parlamentului European privind pregătirea reuniunii Consiliului European din 20-21 octombrie 2022.

3. Motivele și necesitatea unei verificări a competitivității

3.1. Competitivitatea, ca obiectiv explicit, figurează pe agenda UE sub diferite forme din momentul adoptării Strategiei de la Lisabona în 2000, urmată de Strategia Europa 2020, de strategia industrială și de o serie de rapoarte privind competitivitatea europeană și piața unică. De-a lungul anilor, concurența internațională a devenit însă tot mai acerbă și, având în vedere provocările actuale și cele care ar putea apărea pe viitor, este esențial să se creeze o nouă dinamică pentru îmbunătățirea competitivității UE. Răspunsul UE la pandemia de COVID-19 a fost instrumentul Next Generation EU – un program de investiții masiv, care promite să consolideze competitivitatea la nivel mondial a economiei UE, bazându-se pe întreprinderi mai ecologice și mai digitalizate, sprijinite de servicii publice mai eficiente, de o infrastructură consolidată și de o piață a muncii dinamică.

3.2. Ponderea Europei în economia mondială este în scădere de destul de mult timp. Potrivit estimărilor, în 2050, UE va reprezenta mai puțin de 10 % din produsul intern brut (PIB) global, iar 85 % din creșterea preconizată a PIB-ului global va proveni din afara UE în următorii ani. Perspectivele nefavorabile ale Europei în ceea ce privește creșterea exacerbează declinul economic relativ. Aceasta înseamnă că vocea Europei în lume contează mai puțin, slăbind rolul și influența UE la nivel global în ceea ce privește cooperarea internațională ⁽⁴⁾.

3.3. Perspectiva pe termen lung are legătură, în mare măsură, cu invadarea Ucrainei de către Rusia, care continuă să afecteze negativ economia UE, precum și cu faptul că UE încă își revine după diferitele efecte ale pandemiei de COVID-19. Războiul a pus presiuni suplimentare în sensul creșterii prețurilor la energie și la produsele alimentare, care accentuează presiunile inflaționiste globale, erodând puterea de cumpărare a gospodăriilor ⁽⁵⁾. Ca răspuns la ratele ridicate ale inflației, Banca Centrală Europeană a majorat ratele dobânzilor în euro, similar măsurii luate de Banca Rezervei Federale în SUA. În plus, reducerea creșterii globale face să scadă cererea externă. La rândul lor, UE și statele sale membre au reacționat prin multiplicarea sprijinului acordat întreprinderilor prin intermediul mai multor programe de menținere a competitivității acestora în condițiile unor perspective economice sumbre și extrem de instabile.

3.4. Pe lângă situația fără precedent provocată de pandemie și de război, Europa se confruntă cu o transformare structurală istorică, determinată de evoluții geopolitice, de schimbările demografice, de digitalizare și de tranziția către o economie circulară și neutră din punct de vedere climatic. Aceasta remodelează piețele și accelerează concurența în ceea ce privește factorii de producție. Succesul în ceea ce privește transformările depinde în cele din urmă de cât de bine funcționează economia în ansamblu. Europa va putea concura cu succes la nivel global, asigurând prosperitatea necesară, doar dacă este lider mondial în domeniul inovării și al sustenabilității.

3.5. Trebuie menționată distincția dintre competitivitatea de pe piața internă și cea de pe piața mondială. Prima implică concurența în condiții de egalitate, armonizarea normelor și eliminarea barierelor ⁽⁶⁾. Cea din urmă implică condiții favorabile și produse și servicii mai bune și mai accesibile în cadrul concurenței cu rivalii din afara UE. O piață internă funcțională contribuie, de asemenea, la condiții mai bune pentru competitivitatea globală.

3.6. Este important să se găsească un echilibru între diferitele obiective de politică. Totuși, ar trebui să se pună mai mult accentul pe crearea unor situații reciproc avantajoase, ținând cont de faptul că întreprinderile competitive aduc beneficii economiei și societății în ansamblu și că o economie viabilă și o societate stabilă îmbunătățesc reziliența și contribuie la un mediu comercial competitiv.

3.7. De asemenea, este evident faptul că UE trebuie să își consolideze poziția internațională și influența în ceea ce privește tranziția verde și tranziția digitală. O poziție mai solidă în dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor digitale nu se referă doar la competitivitatea economică, ci și la securitate și la rolul geopolitic al UE. Totodată, ca o condiție prealabilă, UE trebuie să fie în măsură să stabilească standarde la nivel global, mai ales în ceea ce privește IA de încredere.

⁽⁴⁾ Achtung Europa, ECIPE 2021.

⁽⁵⁾ Previiziunile economice din vara anului 2022.

⁽⁶⁾ Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Costul non-Europei – beneficiile pieței unice” (aviz exploratoriu) (JO C 443, 22.11.2022, p. 51).

3.8. Necesitatea unei influențe globale mai puternice este valabilă și în ceea ce privește combaterea schimbărilor climatice. Pentru aceasta este nevoie atât de o influență diplomatică semnificativă, cât și de o competitivitate considerabilă în ceea ce privește eficacitatea din punctul de vedere al costurilor, inovarea, competențele și furnizarea de produse, de tehnologii și de soluții cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru piețele globale. O evoluție pozitivă este aceea că o serie de întreprinderi din UE alinază deja investițiile la obiectivele sociale și de mediu, după cum o demonstrează creșterea rapidă a utilizării produselor care îndeplinesc criteriile de mediu, sociale și de governanță (produse MSG) pe piețele financiare mondiale și europene. UE elaborează, la ora actuală, un cadru complet pentru finanțarea durabilă, menit să ofere mai multă transparență și mai mult spațiu pentru produsele MSG și să fie în concordanță cu sustenabilitatea, privită ca ansamblu.

3.9. Ținând seama de importanța unei economii înfloritoare cu întreprinderi competitive pentru crearea de prosperitate și bunăstare în Europa, precum și a unor soluții sustenabile la problemele climatice și de mediu, este vital ca întreprinderile din UE să beneficieze de un mediu favorabil pentru a inova, a investi și a comercializa. Întrucât numeroase elemente ale mediului de afaceri sunt determinate de cadrul de politică, fiscal și în materie de reglementare, factorii de decizie politică trebuie să se asigure că acest cadru sprijină competitivitatea întreprinderilor și, prin urmare, economia și societatea în ansamblu.

4. Elemente ale unei verificări a competitivității

4.1. Întrucât nu există o definiție unică sau universală a competitivității, conținutul unei verificări a competitivității depinde de domeniul de aplicare și de perspectiva adoptată. Solicitarea Președinției cehe se referă în mod explicit la competitivitatea întreprinderilor din UE, cu scopul de a construi o economie a UE mai solidă și mai rezilientă.

4.2. Competitivitatea întreprinderilor poate fi descrisă drept capacitatea acestora de a reuși pe piață într-o manieră profitabilă, creând valoare pentru ele însele și pentru societate în sens larg. Această capacitate depinde, la rândul său, de disponibilitatea factorilor de producție (forță de muncă calificată, energie și materii prime, capital, date), de costurile globale de producție, de cererea de produse și de piețele acestora și de capacitatea întreprinderilor de a inova și de a valorifica oportunitățile, consolidând totodată modelul UE al unei economii sociale de piață.

4.3. Economia de piață socială unică a UE, împreună cu governanța macroeconomică solidă care o însoțește, cu cercetarea și inovarea, cu dialogul social, cu implicarea societății civile, precum și cu educația cuprinzătoare, cu o forță de muncă motivată, ce ocupă locuri de muncă stabile, cu sistemele de sănătate și sociale, cu un sector dinamic al economiei sociale și cu investitori sustenabili, constituie active esențiale care trebuie valorificate în demersul către o competitivitate sporită. Având în vedere provocările actuale și cele care ar putea apărea pe viitor, CESE solicită o verificare a competitivității, pentru a sprijini întreprinderile, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea condițiilor de muncă, creșterea economică durabilă și coeziunea socială.

4.4. CESE consideră că verificarea competitivității reprezintă o abordare menită să garanteze că aspectele legate de competitivitate sunt luate în considerare în mod adecvat în procesul decizional. Acest lucru necesită înțelegerea modului în care inițiativele vor afecta competitivitatea și adoptarea unei atitudini prin care, la luarea deciziilor, să se țină seama de competitivitate. Astfel, verificarea competitivității cuprinde două niveluri:

- nivelul evaluării impactului (nivel „tehnic”), care se referă la evaluarea diverselor modalități în care inițiativele în materie de politică și de reglementare afectează competitivitatea;
- nivelul decizional (nivel politic), care se referă la acordarea atenției cuvenite competitivității și la acordarea importanței adecvate acesteia atunci când se conturează noi inițiative, pe baza modelului UE al economiei sociale de piață.

4.5. CESE consideră că este important ca verificarea competitivității să fie cât mai cuprinzătoare, ținând cont de efectele asupra întreprinderilor și a lanțurilor de aprovizionare, a ocupării forței de muncă și a condițiilor de muncă, precum și de efectele macroeconomice ulterioare ale acestora. O verificare solidă a competitivității pentru toate noile inițiative ar trebui să funcționeze ca o măsură de control menită să garanteze că propunerile sprijină îmbunătățirea competitivității, creșterea numărului de locuri de muncă și creșterea durabilă.

5. Evaluarea impactului ca fundament pentru verificarea competitivității

5.1. Verificarea competitivității ar trebui să se bazeze pe informații solide privind efectele inițiativelor în materie de politică și de reglementare la diferite niveluri, inclusiv în ceea ce privește costurile de conformare, facilitarea accesului pe piețe și alte efecte directe asupra întreprinderilor. Deosebit de importante sunt efectele de multiplicare la nivelul lanțurilor valorice, precum efectele asupra disponibilității energiei și a materiilor prime. Verificarea competitivității ar trebui să acopere și efectele ulterioare asupra locurilor de muncă, a investițiilor, a inovării, a productivității, a aspectelor legate de litigii, a funcționării pieței unice, a comerțului internațional și a modelului social european și a creșterii durabile, în general.

5.2. Orientările și setul de instrumente pentru o mai bună reglementare, în forma lor actuală, definite în contextul agendei Comisiei Europene pentru o mai bună reglementare, prevăd deja ca inițiativele care urmează să aibă efecte economice, sociale sau de mediu semnificative să fie însoțite de evaluări ale impactului. Raportul privind evaluarea impactului trebuie să includă o descriere a impactului asupra mediului și a impactului social și economic, inclusiv a efectelor asupra IMM-urilor și asupra competitivității. CESE solicită o raportare cuprinzătoare cu privire la impactul asupra întreprinderilor, luând în considerare marea lor diversitate în termeni de sectoare, dimensiuni și modele de afaceri, inclusiv întreprinderile din economia socială.

5.3. CESE salută conținutul setului de instrumente actual și observă că, într-un document de lucru al OCDE, instrumentul pentru competitivitate al Comisiei Europene a fost menționat ca fiind cel mai cuprinzător document existent pentru evaluarea diferitelor forme de impact al reglementării asupra competitivității (7). Totuși, este în mod evident nevoie de îmbunătățiri, mai ales în ceea ce privește punerea în aplicare a instrumentelor și asigurarea respectării acestora.

5.4. Potrivit Comitetului de control normativ (CCN), adesea, analiza impactului nu a fost suficient de dezvoltată, anumite efecte semnificative nefiind evaluate suficient. După cum se descrie în raportul său anual pe 2021 (8), CCN a solicitat frecvent o analiză suplimentară a efectelor asupra consumatorilor, competitivității, inovării, statelor membre și IMM-urilor. De asemenea, el a solicitat o cuantificare suplimentară, mai ales a costurilor administrative și a economiilor. În raportul său anual din 2020 (9), CCN a menționat cel mai frecvent faptul că nu s-a făcut o analiză a competitivității (fapt corelat deseori cu o analiză insuficientă a costurilor), a impactului asupra IMM-urilor și a efectelor asupra societății.

5.5. Astfel, CESE evidențiază că evaluările impactului trebuie să se axeze mai mult pe competitivitate, pentru a garanta că sunt echilibrate în mod adecvat. De asemenea, Comitetul crede că este important ca diferitele aspecte legate de competitivitate ale setului de instrumente, inclusiv cele referitoare la competitivitatea sectorială, la IMM-uri, la inovare, la concurență, la piața internă, la comerț și la investiții, să fie luate în considerare într-o manieră integrată.

5.6. Verificarea competitivității trebuie să țină cont de marea diversitate a întreprinderilor, dat fiind că ele pot fi afectate în moduri complet diferite. Prin urmare, CESE solicită o evaluare adecvată a impactului asupra diferitelor sectoare de afaceri și ecosisteme, asupra întreprinderilor de diferite dimensiuni (inclusiv MIMM-uri), asupra întreprinderilor care își desfășoară activitatea la diferite niveluri ale lanțurilor valorice, pe diferite piețe și în diverse locații geografice și asupra întreprinderilor cu diferite modele de afaceri, inclusiv asupra corporațiilor, cooperativelor și întreprinderilor din economia socială.

5.7. CESE solicită să se acorde o atenție deosebită competitivității internaționale a întreprinderilor UE, care este foarte importantă din punctul de vedere al autonomiei strategice deschise a UE și al oportunităților de export.

5.8. Comitetul subliniază că evaluarea impactului asupra competitivității nu ar trebui să se limiteze la impactul unei singure inițiative, ci ar trebui să țină cont și de sarcina cumulată, în special de costurile de asigurare a conformității cu legislația sau cu alte măsuri care îi afectează pe aceiași actori. În plus, evaluarea ar trebui să acopere atât impactul pe termen scurt, cât și cel pe termen lung, inclusiv în diferite scenarii de analiză prospectivă. Pentru a găsi cea mai bună opțiune de politică, trebuie evaluat și impactul asupra competitivității al diferitelor opțiuni alternative, și este necesar ca acestea să fie corect precizate. De asemenea, este important ca evaluarea impactului asupra competitivității să se axeze mai mult pe datele cantitative și să aprofundeze analiza acestora.

(7) *How do laws and regulations affect competitiveness* (În ce mod legile și reglementările afectează competitivitatea), OCDE 2021.

(8) Comitetul de control normativ, Raport anual, 2021.

(9) Comitetul de control normativ, Raport anual, 2020.

5.9. CESE solicită o evaluare solidă și dovezi privind efectele pozitive și negative asupra competitivității. Obiectivul ar trebui să fie nu numai evitarea pierderilor în materie de competitivitate, ci și urmărirea unui obiectiv mai ambițios de îmbunătățire a competitivității generale a economiei sociale de piață europeană, pentru a favoriza o creștere solidă, durabilă și favorabilă incluziunii.

5.10. De asemenea, CESE consideră că este importantă o viziune cuprinzătoare asupra competitivității din punctul de vedere al durabilității. Durabilitatea mediului este legată de competitivitatea întreprinderilor, nu numai ca factor de cost, ci și fiindcă diverși actori de pe piață, inclusiv clienți, investitori și finanțatori, se așteaptă la o bună performanță de mediu. Același lucru este valabil și în cazul sustenabilității sociale, inclusiv al respectării drepturilor omului, al egalității de gen și al drepturilor fundamentale ale lucrătorilor. În aceste demersuri trebuie reconciliate mai multe aspecte, precum progresul tehnologic, costurile și acceptarea din partea societății, printre altele.

5.11. Întrucât evaluarea impactului asupra competitivității reprezintă baza factuală pentru verificarea competitivității, CESE consideră că este fundamental să se garanteze că această evaluare este obligatorie, eficace și pusă pe deplin în aplicare. Evaluarea ar trebui, de asemenea, să fie actualizată în cursul procesului legislativ, în cazul în care se aduc modificări substanțiale. Totodată, CESE subliniază că este nevoie de resurse adecvate și de competențele potrivite pentru a efectua aceste evaluări. De asemenea, CESE recomandă să se realizeze periodic o analiză comparativă a practicilor țărilor concurente.

5.12. Totodată, verificarea competitivității ar trebui să valorifice pe deplin și alte instrumente existente, precum verificarea adecvării, programul REFIT și platforma „Pregătiți pentru viitor”. Acestea sunt deosebit de importante pentru a evalua impactul cumulativ al diferitelor inițiative.

6. Verificarea competitivității ca parte a procesului decizional

6.1. CESE consideră că verificarea competitivității ar trebui să constituie o componentă esențială a unui proces decizional echilibrat și să fie pusă în aplicare în contextul oricărui tip de politici și procese legislative ale UE, acoperind, de asemenea, strategiile și programele UE, dispozițiile bugetare și fiscale, legislația secundară și acordurile internaționale. Totodată, aceasta ar trebui să se aplice și semestrului european, întrucât politicile statelor membre sunt esențiale în acest sens.

6.2. Deși verificarea competitivității pune în principal accentul pe inițiative cu alte obiective primordiale decât îmbunătățirea competitivității, CESE invită Comisia să pregătească și o agendă specifică privind competitivitatea, cu obiectivul pe termen lung de a îmbunătăți competitivitatea UE.

6.3. Agenda privind competitivitatea ar trebui să se axeze pe perspectiva pe termen lung și să acorde atenție unor aspecte de bază, precum dezvoltarea pieței unice și reducerea obstacolelor din calea accesului la piață; creșterea investițiilor și a accesului la finanțare și fonduri, inclusiv a investițiilor care integrează o perspectivă de gen; facilitarea comerțului exterior și a cooperării externe; promovarea inovării, a talentelor de nivel ridicat și a excelenței în cercetare; îmbunătățirea competențelor prin educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții; accentuarea caracterului incluziv al piețelor forței de muncă și îmbunătățirea condițiilor de muncă; accelerarea procedurilor de autorizare, reducerea birocrăției și a costurilor de conformare, și măsuri pentru ca sistemele fiscale să devină mai favorabile. De asemenea, ea ar trebui să capaciteze modelele de afaceri care aliniază competitivitatea la obiectivele sociale și de mediu, așa cum este, de exemplu, cazul întreprinderilor și al organizațiilor care adoptă criteriile MSG pentru investițiile lor.

6.4. Atât consolidarea MIMM-urilor, cât și consolidarea tranziției verzi și a celei digitale ar trebui să fie, de asemenea, componente esențiale ale agendei. În plus, ar trebui acordată atenția corespunzătoare capacităților statelor membre, diferențelor și cooperării necesare dintre statele membre, precum și forței executorii a inițiativelor și monitorizării periodice a punerii în aplicare și a rezultatelor agendei. CESE subliniază, de asemenea, rolul esențial al dialogului social, astfel cum este ilustrat în Pilonul european al drepturilor sociale.

6.5. În ceea ce privește măsurile pe termen scurt, CESE apreciază adaptarea rapidă a politicii UE privind concurența la pandemia de COVID-19 și la războiul din Ucraina și la implicațiile economice ale acestora ⁽¹⁰⁾. Flexibilitatea în aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, deși are un caracter excepțional și temporar, a fost vitală pentru a permite supraviețuirea întreprinderilor din UE pe parcursul unor perioade foarte dificile, menținând astfel competitivitatea obținută de întreprinderile europene prin inovare și productivitate.

6.6. Concurența solidă și echitabilă, atât la nivel intern, cât și în raport cu concurenții străini, este extrem de importantă. Comitetul apreciază activitatea actuală menită să eficientizeze normele privind ajutoarele de stat pentru serviciile de sănătate și sociale de interes economic general, pentru a asigura o calitate și o accesibilitate sporite ale acestor servicii pentru populația de la nivel local ⁽¹¹⁾.

6.7. De asemenea, CESE salută, în general, inițiativa Comisiei referitoare la un regulament privind subvențiile străine care denaturează piața internă, întrucât aceasta își propune să evite denaturările semnificative ale funcționării pieței unice, asigurând astfel condiții de concurență echitabile în raport cu concurenții străini ⁽¹²⁾.

6.8. Agenda privind competitivitatea ar fi următoarea măsură care trebuie luată pentru a răspunde obiectivului fundamental al solicitării Președinției cehe, și anume construirea unei economii mai solide și mai reziliente a UE. Prin urmare, aceasta ar contribui la bunăstarea cetățenilor UE și la realizarea unei economii circulare și neutre din punct de vedere climatic. Deoarece competitivitatea este o problemă care privește pe toată lumea, reprezentanții partenerilor sociali și alți actori ai societății civile trebuie să fie implicați îndeaproape în pregătirea agendei.

Bruxelles, 14 decembrie 2022.

Președinta
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

⁽¹⁰⁾ Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – O politică în domeniul concurenței adaptată noilor provocări [COM(2021) 713 final] (JO C 323, 26.8.2022, p. 34).

⁽¹¹⁾ Avizul Comitetului Economic și Social European cu privire la normele privind ajutoarele de stat aplicabile serviciilor de interes economic general (SIEG) sociale și de sănătate într-un scenariu post-pandemie. Considerații și propuneri privind evaluarea Comisiei de modificare a pachetului legislativ din 2012 (aviz din proprie inițiativă) (JO C 323, 26.8.2022, p. 8).

⁽¹²⁾ Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind subvențiile străine care denaturează piața internă [COM(2021) 223 final – 2021/0114 (COD)] (JO C 105, 4.3.2022, p. 87).